

PEDAGOGISCH WERKPLAN

VAN KINDEROPVANG 'T EINDER
PEUTEROPVANG EN BSO

Laatste aanpassing januari 2026

INHOUD

van KindCENTRUM 't Einder	1
Peuterwerk en BSO	1
1. INLEIDING	4
2. LOCATIEBESCHRIJVING	4
3. PEDAGOGISCHE HOOFDDOELLEN	6
3.1 De zorg voor fysieke en emotionele veiligheid	7
3.2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties	13
3.3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties	14
3.4 Waarden en normen	15
Peuterwerk.....	16
BSO	16
4.pedagogische kwaliteit	17
4.1 Pedagogische ontwikkeling en reflectie	17
4.2 Pedagogische kwaliteit en professionalisering	17
4.3 Observeren	20
4.4 Vierogenprincipe	20
5. RANDVOORWAARDEN	22
5.1 Groepsindeling en ruimtes	22
5.2 Samenstelling team	23
5.3 Pedagogische randvoorwaarden opvang 2-4 jarigen	23
5.4 Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).....	23
5.5 Bijzonderheden in ontwikkeling of andere problemen signaleren	28
5.6 Pedagogische randvoorwaarden BSO	32
GOO For Fun.....	33
5.7 Voedingsbeleid	33
5.8 Open deuren kindercentra	34
5.9 Social media	35
Bijlage 1: Achterwacht en bereikbaarheid Kindcentrum 't einder.....	36
Ziekmelding of afwezigheid door omstandigheden.....	36
Calamiteiten als je alleen in het gebouw bent.....	36
Lijst telefoonnummers Calamiteiten.....	37

1. INLEIDING

Goede kinderopvang en goed onderwijs leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en daarmee aan die van de maatschappij. Samen spelen, ontdekken, grenzen leren kennen en je gewaardeerd voelen zijn basisbehoeftes van ieder kind. Bij Peuteropvang en BSO 't Einder staan deze basisbehoeftes centraal samen met de volgende kernwaarden:

Bij opvang 't Einder:

Mag jij er zijn

Voelen wij ons gezien en gehoord

Ben jij verantwoordelijk voor jouw gedrag

Zorgen wij voor elkaar en onze omgeving

Weet iedereen dat jij je best doet

Gaan wij respectvol en vriendelijk met elkaar om

Elke locatie van GOO opvang en onderwijs (hierna: GOO) heeft een eigen pedagogisch werkplan, naast het overkoepelend pedagogisch beleid van de stichting. De pedagogisch professionals en de kc-directeur binnen ons kindcentrum hebben gezamenlijk vormgegeven aan dit plan, waarin ouders en medewerkers kunnen lezen hoe wij in de praktijk invulling geven aan het beleid.

Het werkplan wordt cyclisch besproken in groepsoverleggen met medewerkers en kc-directeur. Elke vergadering komt een onderdeel van het pedagogisch werkplan aan bod. De aanpassingen worden hieronder vermeld.

In hoofdstuk 2 beschrijven we onze locatie en in hoofdstuk 3 gaan we in op de pedagogische hoofddoelen; wat doen we concreet om aan deze doelen te werken? Hoofdstuk 4 gaat over de pedagogische kwaliteit en ontwikkeling op kindcentrum 't Einder; welke doelen stellen we onszelf op de korte en lange termijn en hoe gaan we die realiseren? Werken aan pedagogische kwaliteit is een voortdurend proces dat vraagt om structuur en planmatig werken. We gaan er in hoofdstuk 4 dieper op in. In hoofdstuk 5 worden de randvoorwaarden uitgewerkt; alle maatregelen, middelen en afspraken die ervoor zorgen dat we de pedagogische hoofddoelen kunnen realiseren.

Pedagogische doelen zijn opgenomen in de Wet Kinderopvang en onderdeel van de basiseis van het bieden van verantwoorde kinderopvang. Ze worden nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit kinderopvang.

Tot slot:

Waar we 'ouders' schrijven, bedoelen we 'ouders/verzorgers'.

2. LOCATIEBESCHRIJVING

Kinderopvang 't Einder bestaat uit een peutergroep en 2 basis BSO-groepen. Binnen deze locatie zijn 4 vaste enthousiaste pedagogisch professionals werkzaam. Deze medewerkers worden aangestuurd door een kc-directeur die verbonden is aan de locatie.

Obs 't Einder valt niet onder GOO-onderwijs maar valt onder de organisatie Platoon-scholen, de opvang wordt gefaciliteerd door GOO-opvang. GOO-opvang is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met Platoon-scholen.

Kindcentrum 't Einder ligt midden in de wijk Paashoef in Gemert aan de Wetering en aan het Hein de Witpark. Dit park heeft een functie als centrale ontmoetingsplek voor kinderen in de wijk.

De peutergroep voor peuters van 2 tot 4 jaar is gevestigd in een lokaal van OBS 't Einder. De groep is geopend op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdagochtend. Peuters komen 2 ochtenden per week naar de peutergroep. Kinderen met een VVE-indicatie komen 4 ochtenden per week naar de peutergroep. De groep is alle schoolweken, 40 weken per jaar geopend.

Het lokaal van de peuteropvang is dusdanig verbouwd dat het aan de eisen van de wet Kinderopvang voldoet. De groep bestaat uit een entree (voorraimte), van hieruit kunnen de peuters naar de toiletruimte en de groepsruimte. In de groepsruimte is er een vide die bereikbaar is via een trap, deze is voor de kinderen niet toegankelijk en wordt gebruikt als opslagruimte. Vanuit de groepsruimte is een directe (nood)deur naar buiten. Peuters maken ook gebruik van de speelzaal en de onderbouw buitenruimte om lekker buiten te spelen. De buitenruimte is omheind. Er zitten 4 poorten in die allemaal dicht zijn als de peuters naar buiten gaan. Er werken 3 vaste peuteropvang medewerkers op kinderopvang 't Einder.

De BSO-groepen Toppertjes en Maatjes zijn gehuisvest in de units op de speelplaats van OBS 't Einder. We hebben hier eigen lokalen en veel ruimte. Het is een laag gebouw en alles is gelijkvloers. In de entree van de unit zijn de kapstokken voor de jassen van de kinderen deze zijn bevestigd aan de wand. Hier bevinden zich ook de jongens en meisjes toilet. De groep zelf beschikt over diverse speelmaterialen aangepast aan de leeftijd. Tevens is er een keukenblok aanwezig waar het fruit en drinken wordt voorbereid.

Het begin van de BSO-tijd begint altijd met een gezamenlijk fruitmoment waar alle kinderen aan deelnemen. Dit versterkt het sociale groepsgevoel. Medewerkers bespreken hier met de kinderen alles wat ter tafel komt, maken grapjes maar bespreken ook serieuze onderwerpen, spreken verwachtingen naar elkaar uit en maken afspraken voor die dag.

We vinden het bij de Toppertjes en Maatjes vooral belangrijk om er een betekenisvolle middag van te maken. We doen het samen met de kinderen. Sommige kinderen van de Maatjes mogen ook zelfstandig in het park zijn. Deze kinderen hebben toestemming van hun ouders én daarbij beoordeelt de pedagogisch professional of het kind de verantwoordelijkheid aan kan. Dan pas mogen deze kinderen, met mede weten van de pedagogisch professional het terrein van school verlaten. Ze hebben dan toestemming om zelfstandig in het park te zijn. Er zijn hierbij duidelijke regels vastgesteld en worden ook bijgesteld wanneer nodig is. Eén van de belangrijkste stelregels is: "Als het niet meer gezellig is, terug naar de BSO komen". In de praktijk werkt deze regel erg goed. Het kind leert op deze manier keuzes maken voor zichzelf en bewust te zijn van de sfeer. Kinderen komen dan ook daadwerkelijk terug als er iets voorvalt. Wanneer er onenigheden zijn wordt er altijd tijd gemaakt om rustig te bespreken wat er nu gebeurd is en wat we ervan kunnen leren. Zo blijven we altijd actief met de bewegingen die kinderen maken en wij volgen deze en sturen bij waar nodig.

Zoals al eerder beschreven, is er veel overleg tussen de kinderen en de medewerkers van de groep. Onze medewerkers geven de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf hun problemen op te lossen, wanneer dit niet lukt relativeren we samen over de situatie en zoeken vandaar uit naar een oplossing.

Kinderen zijn verantwoordelijk voor hun eigen handelen maar dragen ook zorg voor elkaar en de sfeer in de groep. Dit alles wordt ondersteund door onze enthousiaste medewerkers. Samen met de kinderen zorgen ze ervoor dat ze hun talenten en hun sociaal-emotionele ontwikkeling optimaal kunnen ontwikkelen. Ze worden begeleid in de groei tot zelfbewuste en verantwoordelijke wereldburgers, die in balans met zichzelf zijn en hun steeds veranderde omgeving. Het is letterlijk de weg van de zelfstandigheid die we samen met de kinderen bewandelen.

In de schoolvakanties werken wij samen met de opvang van kindcentrum de Samenstroom in Gemert. We bieden dan op de locatie van de Samenstroom opvang aan. In de vakantieperiode wordt er samen gekeken naar het activiteiten aanbod en kunnen kinderen aansluiten bij activiteiten die op dat moment worden aangeboden. Belangrijk als uitgangspunt is dat het kind het naar zijn zin heeft en een fijne dag heeft op de vakantieopvang.

3. PEDAGOGISCHE HOOFDDOELEN

Het overkoepelend pedagogisch beleid van GOO benoemt vijf pedagogische hoofddoelen. In dit hoofdstuk vertalen we deze naar onze dagelijkse praktijk.

De hoofddoelen zijn:

- 3.1 De zorg voor fysieke en emotionele veiligheid.
- 3.2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.
- 3.3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties.

3.4 Waarden en normen en cultuur.

3.5 Samenwerken met ouders.

In dit werkplan wordt duidelijk hoe dit er in de dagelijkse praktijk uitziet.

3.1 De zorg voor fysieke en emotionele veiligheid

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van opvang en onderwijs. Het draagt bij aan het welbevinden van de kinderen en het maakt het mogelijk om andere pedagogische doelstellingen te realiseren. Als kinderen zich goed voelen, kunnen ze groeien en zich ontwikkelen.

Drie aspecten bepalen de emotionele veiligheid en het welbevinden van jonge kinderen:

1. Goede en vertrouwde relaties.
2. Structuur en voorspelbaarheid.
3. Een gezonde omgeving en voldoen aan basisbehoeftes.

Hieronder staat per aspect hoe wij hier invulling aan geven.

GOEDE EN VERTROUWDE RELATIES.

De kinderen komen op 2 (VVE-kinderen op 4) vaste dagdelen, de groepsgrootte is max. 16 kinderen. Er werken 3 vaste pedagogisch professionals op de peutergroep, elk hun eigen dagen. Bij ziekte of afwezigheid vangen de pedagogisch professionals elkaar zoveel mogelijk op. Eventueel kan een beroep worden gedaan op de vervangerspool van GOO bij calamiteiten.

WENNEN

Tijdens de wenperiode wordt er een basis gelegd voor de vertrouwensrelatie tussen pedagogisch professional en kind, en pedagogisch professional en ouder. Deze wenperiode begint met een intakegesprek. Dit gesprek wordt gevoerd door een pedagogisch professional die op de dag(en) werkt waarop een kind naar peuteropvang komt. Deze pedagogisch professional is tevens de mentor. Tijdens het intakegesprek legt de pedagogisch professional het reilen en zeilen van de groep uit en wordt de pedagogische aanpak die op het peuteropvang en thuisgehanteerd wordt met elkaar besproken. Daarbij worden ook kind specifieke kenmerken en behoeften besproken en de wenmomenten voor de wenperiode gepland, mits hier behoefte aan is.

Peuteropvang

Voordat een kind start op peuteropvang wordt er 1 wenmoment van een half uur gepland. Het wenmoment wordt altijd gepland aan het einde van een ochtend of middag, tijdens de afsluiting van een dagdeel peuteropvang. Het kind kan dan meedoen aan de kringactiviteit en als de andere peuters naar huis zijn kan het in alle rust de groepsruimte verkennen en de verschillende speelmogelijkheden ontdekken. De medewerker neemt op dat moment de tijd voor u als ouders om het intakegesprek te voeren.

BSO

Om een kind rustig te laten wennen aan de nieuwe omgeving plannen we 2 wenmomenten in. De eerste keer komt een kind een paar uurtjes wennen. De tweede keer komt een kind een half dagje wennen. Bij de overgang van Toppertjes naar Maatjes komt het kind wanneer hij/zij eraan toe is afen toe al even kijken/

spelen op de groep, we kijken naar de behoeftes van het kind en passen ons hierop aan. Sommige kinderen hebben een langere wenperiode nodig dan een ander kind, hier is ruimte voor en geven we het kind dat wat nodig is om te wennen.

Deze wenmomenten zijn bedoeld om de overgang naar de BSO zo soepel mogelijk te laten verlopen. Het wennen is een service en begint ongeveer twee weken voor de startdatum van de opvang. In geval van een spoedplaatsing zal dit niet altijd mogelijk zijn. Na ongeveer drie maanden is er een evaluatiemoment met de ouders.

HET OPBOUWEN VAN 'HECHTING'

Het is belangrijk dat de pedagogisch professional gevoelig is voor de signalen die het kind geeft en hierop adequaat reageert. De pedagogisch professional ziet het hechtingsproces als iets dat zij helpt opbouwen. Het tempo en de intensiteit waarin zij dat doet, stemt zij af op ervaringen en temperament van het kind. Kinderen kunnen een goed band aangaan met verschillende personen en kunnen negatieve ervaringen compenseren door positieve. Er is geen sprake van een korte, allesbepalende periode, maar juist het stap-voor-stap opbouwen van een hechting door volwassene die willen kijken en luisteren naar signalen van kinderen en er gepast op reageren.

Voorbeeld: Jimme komt voor de eerste keer naar de opvang en heeft moeite met afscheid nemen. De pedagogisch professional vangt Jimme op en gaat samen met haar naar mama zwaaien om haar emotioneel te ondersteunen.

EEN VASTE STAMGROEP

Een kind wordt geplaatst in een vaste stamgroep. Een stamgroep is een vaste groep waarin een kind leeft, speelt en eet. De groepen op de peuteropvang zijn horizontale groepen. De leeftijd van de kinderen verschilt niet meer dan 24 maanden met elkaar. De BSO-groepen zijn verticale groepen. Dat wil zeggen dat een stamgroep bestaat uit kinderen van verschillende leeftijden en met verschillende vaardigheden. In een verticale groep leren kinderen van verschillende leeftijden met elkaar te spelen en elkaar te respecteren, ze leren wederzijds hulp te bieden en hulp te krijgen en ze leren sociale verantwoordelijkheid te dragen. De pedagogisch professionals zorgen ervoor dat kinderen zich veilig en gerespecteerd voelen.

In de peutergroep spelen kinderen van 2 tot 4 jaar. Bij de peutergroep kunnen maximaal 16 kinderen spelen.

Bij de BSO Toppertjes spelen kinderen in de leeftijd van 4-7 jaar en bij BSO Maatjes is de leeftijd van de kinderen tussen de 7-12 jaar. Bij de Toppertjes en Maatjes samen kunnen maximaal 33 kinderen opgevangen worden.

Een kind kan gedurende de week gebruik maken van ten hoogste twee stamgroepen.

Op woensdag en vrijdag en in vakanties zijn er weinig kinderen in een groep aanwezig. Kinderen zijn gebaat bij meerdere speelkameraadjes en leeftijdsgenoten. Op de dagen dat er structureel minder kinderen zijn dan voegenwe de groepen samen en kan het zijn dat een kind deel uit maakt van twee groepen. Op vrijdag is de BSO bij 't Einder gesloten en worden de kinderen van BSO 't Einder in de schoolweken en de vakantieweken opgevangen bij BSO de Samenstroom.

Bij het verlaten van de stamgroep wordt er altijd naar de leeftijdsniveaus en ontwikkeling van de kinderen gekeken, bovenal staat veiligheid voorop. Tevens hebben de ouders tijdens de intake een formulier "verlaten stamgroep" moeten ondertekenen voor de goedkeuring van het verlaten van de stamgroep. Dit formulier heeft ook betrekking op het incidenteel verlaten van stamgroep wanneer de ouder een ruildag wil verzilveren en deze op de bezetting van de huidige stamgroep niet toelaat.

Bij gezamenlijke activiteiten die plaatsvinden in groepen groter dan dertig kinderen, vinden wij het extra belangrijk dat kinderen goed weten bij welke basisgroep en welke pedagogisch professionals ze horen. De emotionele veiligheid van kinderen vraagt in grotere groepen extra aandacht. Daarom zorgen we ervoor dat bij grote gezamenlijke activiteiten de kinderen goed in de gaten worden gehouden en met name de jongste kinderen. Dit doen we door altijd voldoende vertrouwde pedagogisch professionals mee te laten gaan naar de activiteit of met het uitstapje. Ook geven we de kinderen iets herkenbaars aan of op, b.v. met Sinterklaas een sinterklaasmuts of in de zomer een herkenbare pet of shirt. Daarnaast wordt altijd beoordeeld of deelname aan grote gezamenlijke activiteiten meerwaarde biedt voor een kind/de kinderen. Het voldoende kunnen waarborgen van de emotionele veiligheid vormt altijd het uitgangspunt.

INZET PERSONEEL

In onze stamgroep werken vaste, vertrouwde pedagogisch professionals. Zij werken zoveel mogelijk op vaste dagen en op vaste tijden.

Bij het peuteropvang werken drie vaste pedagogisch professionals. Bij de BSO werken drie vaste pedagogisch professionals.

Ieder jaar werken we mee aan het opleiden van stagiaires tot volwaardige beroepskrachten. Ook een stagiaire werkt (boventalig) op een vaste stamgroep en op vaste dagen. GOO is een erkend leerbedrijf voor Beroeps Opleidende Leerweg (BOL). De stagiaires worden ingezet volgens de afspraken en in de CAO en volgens het stagebeleid van stichting GOO.

Binnen de kinderopvang werken we met een vaste beroepskracht-kind ratio (BKR). Voor de BKR houden we ons aan de wettelijke regels (o.a. CAO Kinderopvang en aan de Modelverordening Kinderopvang) en het daarbij behorende toetsingskader van de GGD. Deze BKR houdt rekening met de leeftijden van de kinderen. Kinderopvang 't Einder hanteert ten minste de minimale richtlijn, maar om goede kwaliteit te bieden wordt er indien nodig (in overleg met de kc-directeur) extra personeel ingezet.

Bij de peuteropvang wordt niet afgeweken van de leidster-kindratio.

Gedurende de schoolweken mag op de BSO groepen een half uur worden afgeweken van het BKR. In de praktijk betekent dit dat er tussen 17.30 uur en 18.00 uur minder pedagogisch professionals aanwezig zijn op de BSO dan de rest van de middag. Van 15.00 uur tot 17.30 uur wordt dus niet afgeweken van het BKR.

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schoolvakanties en studiedagen zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.00 uur – 17.00 uur	13.00 - 14.30	30 tot 45 minuten
7.45 uur – 17.30 uur	13.00 - 14.30	30 tot 45 minuten
8.30 uur – 18.30 uur	13.00 - 14.30	30 tot 45 minuten

Dagelijks is er tijdens de openingsuren minimaal 1 volwassene aanwezig met een geldig BHV-certificaat. Deze medewerkers wonen jaarlijks een herhalingscursus bij. Zij controleren een aantal keer per jaar het ontruimingsplan, voeren minimaal een keer per jaar een ontruimingsoefening uit en brengen verbeteringen aan daar waar nodig.

Alle vaste pedagogisch professionals hebben een geldig certificaat Kinder-EHBO. Hiervoor volgen zij ook jaarlijks een herhalingscursus.

De lokalen worden 1x per week en de toiletten worden elke dag onderhouden door een schoonmaakbedrijf. Zij ondersteunen hierdoor de pedagogisch professionals. Grote klussen als onderhoud en tuinonderhoud worden uitbesteed. Hierdoor hebben de pedagogisch professionals de handen echt vrij voor de kinderen.

ACHTERWACHT

Indien er maar 1 pedagogisch professional aanwezig is in het gebouw, bijvoorbeeld bij opening of sluiting van kinderopvang 't Einder, dan is er een achterwacht geregeld. Een achterwacht is een volwassen persoon waarmee de afspraak gemaakt is dat deze inzetbaar is in het geval van noodsituaties. De achterwacht is als volgt geregeld:

Binnen kinderopvang 't Einder is één kinderopvang groep in één pand gevestigd samen met onderwijs. Hierdoor zijn er binnen de reguliere openingsuren van de kinderopvang altijd voldoende medewerkers aanwezig die als achterwacht kunnen dienen.

Als in een uitzonderlijke situatie er maar één pedagogisch professional aanwezig is, bijvoorbeeld vanwege verlengde opvang in de ochtend of avond bij de dagopvang of buitenschoolse opvang, en er geen andere volwassene op de locatie aanwezig is, dan is er in geval van calamiteiten een achterwacht beschikbaar die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de verlengde opvangtijden van de locatie. Dit zijn ten allen tijden collega pedagogisch professionals van de dagopvang en buitenschoolse opvang die dezelfde dag werken of gewerkt hebben en binnen 15 minuten aanwezig kunnen zijn. Daarnaast zijn ook de directeur, de coördinatoren, kc-directeur en de conciërge van school telefonisch bereikbaar in geval van calamiteiten.

Dagelijks is er tijdens de openingsuren minimaal 1 volwassene aanwezig met een geldig certificaat Kinder EHBO en BHV, deze medewerkers wonen jaarlijks een herhalingscursus bij. Zij controleren een aantal keer per jaar het ontruimingsplan, voeren minimaal een keer per jaar een ontruimingsoefening uit en brengen verbeteringen aan daar waar nodig.

INZET PERSONEEL BIJ RUILEN EN EXTRA OPVANG

Ouders met een 52 weken abonnement kunnen gebruik maken van een aantal ruildagen. Dit betekent dat ze de dagen die ze niet gebruiken, op een ander moment kunnen inzetten. In de ouderapp Konnect wordt bijgehouden welke dagdelen het kind niet aanwezig was, bijvoorbeeld bij ziekte, vakantie of een feestdag. Zij kunnen die dagdelen ruilen met een vergelijkbaar dagdeel. Het gebruik van ruildagen is een service, er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Er wordt namelijk altijd gekeken of er in de groep van het kind plek is. De ruildag kan twee weken voorafgaande aan de gewenste ruildag bij de pedagogisch professional aangevraagd worden.

De ouders worden jaarlijks op de hoogte gesteld van het ruilreglement van GOO zodat zij altijd op de hoogte zijn van de geldende regels.

MENTOR

Elk kind krijgt bij ons een mentor. Tijdens het intakegesprek wordt aan de ouders en kind bekend gemaakt wie de mentor van het kind is. Dit is een vaste pedagogisch professional van de groep. De mentor is de gesprekspartner van ouders tijdens het intakegesprek, evaluatiegesprek en bij de jaarlijkse gesprekken waar de ontwikkeling van het kind besproken wordt. De mentor volgt mentorkinderen op de voet, bespreekt de ontwikkeling van het kind met ouders, vraagt (indien nodig) informatie op bij collega's en is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Als het kind doorstroomt naar de basisschool draagt de mentor het kinddossier over aan de school en eventueel aan de BSO. Dat gebeurt alleen na toestemming van ouders en via een warme overdracht in de vorm van een gesprek en via de KIJK-registratie.

Bij afwezigheid van de mentor is een andere pedagogisch professional het aanspreekpunt. De mentor zorgt dat collega's op de groep op de hoogte zijn van eventuele afspraken. Hiervoor gebruiken wij onder meer logboeken en groepsoverleggen.

STRUCTUUR EN VOORSPELBAARHEID

Zowel bij het peuteropvang als bij de BSO is er sprake van een vast ritme. Het geeft kinderen houvast als ze weten wat er staat te gebeuren. De dagindeling biedt voldoende ruimte en afwisseling om aan allerlei behoeftes van kinderen te kunnen voldoen, zoals rust en beweging.

Een dag op kindcentrum 't Einder ziet er globaal als volgt uit:

Dagindeling Peuteropvang

Tijd	Activiteit
8.40-8.50 uur	Inloop: peuters worden door ouders in de groep gebracht, kiezen met hun kind een activiteit en nemen vervolgens afscheid.
8.50-9.00 uur	Vrij spelen, peuters zoeken zelf een activiteit en de PM-er sluit aan bij peuters, zet aan tot spelen en ondersteunt het welbevinden daar waar nodig is.
9.00-9.30 uur	Presentiekring, iedereen wordt welkom geheten en zijn of haar naam wordt genoemd, er wordt een hulpje van Puk gekozen, de dagritme kaarten worden bekeken en benoemd en vervolgens wordt er een activiteit in de <u>grote groep</u> (kring) gedaan of er ontstaat een vertelkring.
9.30-10.15 uur	Er worden activiteiten aangeboden in <u>kleine groepjes</u> : knutselactiviteiten, interactief voorlezen, expressie, begeleid spel en/of vrij spel.
10.15-10.30 uur	Samen opruimen. We vinden het belangrijk om de kinderen te stimuleren in het opruimen.
10.30-11.00 uur	Fruit eten, drinkmoment.
11.00-11.30 uur	Buiten spelen of in de gymzaal spelen
11.30-12.00 uur	Interactief voorlezen in de <u>grote groep</u> / digitaal prentenboek.
12.00-12.30 uur	Lunchen
12.30- 12.40 uur	Toiletronde, ter afsluiting liedjeskring

DAGINDELING BSO GROEP

<i>Tijd</i>	<i>Activiteit</i>
7.30-9.00 uur	Kinderen met voorschoolse opvang (evt. vakantieopvang) worden door hun ouders/verzorgers gebracht bij de VSO groep in de unit. Er is ruimte en gelegenheid vooreen overdrachtsgesprek. Op schooldagen worden kinderen door de medewerkers tijdig naar school gebracht. Tijdens vakantiedagen gaan kinderen vrijspelen. Tijdens een studiedag worden de kinderen vanaf 8.30 gebracht.
9.00-9.30 uur	Tijdens vakantiedagen gaan we nog lekker even spelen en rond 9.15 gaan we samen opruimen.
9.30-10.00 uur	Tijdens vakantiedagen nemen het dagprogramma door met de kinderen. We eten samenfruit en drinken een bekertje water/ranja.
10.00-10.45 uur	Tijdens vakantiedagen gaan de kinderen na het fruit eten een half uurtje buitenspelen (soms langer, naar wens en behoeftes).
10.45-11.30 uur	Kinderen zijn vrij om te kiezen. Ze mogen lekker vrij spelen. De oudere kinderen (7+) mogen zelfstandig in een klein groepje op het schoolplein spelen. Soms maken we een uitstapje in de buurt. Computeren en gamen behoren zeker ook tot de mogelijkheden, echter met duidelijke limieten.
11.30-12.30 uur	Binnen deze tijd wordt er gezamenlijk geluncht.
12.30-13.00 uur	Tijdens vakantiedagen worden tussen 12.30-13.00 uur kinderen die een halve dag komen gebracht of gehaald.
13.00-15.00 uur	Na de lunch gaan de kinderen vrij spelen. Rond 14.00 uur drinken we eerst wat ranja, of water (tijdens studie- en vakantiedagen)
14.30-15.00 uur	De kinderen van de toppertjes worden door onze medewerkers opgehaald en de kinderen van de maatjes komen zelfstandig naar de BSO. In vakanties starten we na 14.00 uur met activiteit of we maken een uitstapje.
15.15-16.00 uur	We gaan samen fruit en crackers eten en drinken.
16.00-16.30 uur	In schoolweken bieden we dagelijks om 16.00 uur een activiteit aan voor de kinderen die mee willen doen. Ze mogen ook lekker vrij spelen en de oudere kinderen mogen zelfstandig in een klein groepje op het schoolplein spelen. Computeren en gamen behoren zeker ook tot de mogelijkheden, echter met duidelijke limieten. Bij mooi weer passen we onze activiteiten aan en doen we deze buiten.
16.30-18.30 uur	Ouders/verzorgers komen de kinderen in de stamgroep weer ophalen. Er is ruimte en gelegenheid voor een overdracht. Ondertussen wordt er in hoeken divers spelmateriaal aangeboden of spelen we een rustig spelletje aan tafel. Binnen dit tijdsblok worden alle kinderen opgehaald door hun ouders, of vertrekken de kinderen met toestemming zelfstandig naar huis.

Herkenbare rituelen geven kinderen steun en een vertrouwd gevoel. Ieder dagdeel hangen de dagritme kaarten al klaar, zodat zichtbaar is wat er allemaal gaat gebeuren. Als peuters in de kring zitten wordt samen gekeken welke activiteiten al gedaan zijn en worden de kaarten omgedraaid.

We bouwen daarom dagelijks kleine rituelen in ons programma in, zoals het zingen van liedjes voor het eten of een boekje lezen op de bank voor het dutje. Ook 's morgens zwaaien naar papa/mama of opa/oma is voor veel kinderen een vast ritueel.

Bij de peuteropvang is er 1 pedagogisch medewerkster voorleescoördinator. Zij draagt zorg voor een actueel leesplan, waarin doelen staan beschreven om de taalontwikkeling bij de kinderen te stimuleren. Daarvoor gaat zij 2 keer per jaar naar een bijeenkomst, waar verschillende voorleescoördinatoren van andere locaties bij elkaar komen om hun ervaringen te delen en elkaar advies en tips kunnen geven.

EEN GEZONDE OMGEVING EN VOLDOEN AAN BASISBEHOEFTES.

In een goed ingerichte ruimte kunnen kinderen zonder belemmering spelen, ontdekken en gezellig of rustig samen of alleen zijn. Voor onze medewerkers is het bovendien fijn om in een plezierige en efficiënte omgeving te werken. Zowel onze binnen- als buitenruimtes voldoen aan hoge veiligheidseisen. In alle ruimtes zijn de juiste hygiënische maatregelen getroffen. Aandacht voor de gezonde ontwikkeling van de kinderen uit zich onder meer in een goed binnenklimaat (zoals schone lucht en goede temperatuurregeling) en toegankelijke en aantrekkelijke buitenspeelmogelijkheden.

Jonge kinderen zijn heel gevoelig voor de omgeving waarin ze verkeren. Ouders beoordelen een groep in eerste instantie ook op het uiterlijk van het gebouw en de sfeer in de groep. Ouders en kinderen willen zich welkom en thuis voelen. Mede daarom hangen we foto's en knutselwerkjes van de kinderen op.

Bij een gezonde ontwikkeling hoort ook ruimte om te leren en spelen. Daarom wordt steeds een balans gezocht tussen de noodzakelijke veiligheid en de al even noodzakelijke uitdaging. Kinderen leren binnen en buiten om te gaan met risico's die ze aankunnen. Iedere locatie heeft een beleidsplan Veiligheid en Gezondheid, dat inzichtelijk maakt hoe we op de locatie werken. Doel is de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden, waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en leren omgaan met kleine risico's. Jaarlijks wordt deze omgeving gecontroleerd door de GGD.

3.2 GELEGENHEID TOT HET ONTWIKKELEN VAN PERSOONLIJKE COMPETENTIES

Het is fijn voor kinderen om te voelen dat ze zelf iets kunnen, daarmee groeit het gevoel van persoonlijke competentie. We bieden kinderen de mogelijkheid om dat te ontwikkelen op allerlei gebieden. Wij geven de kinderen het gevoel dat ze er mogen zijn. Wij vertrouwen op de eigen kracht en het vermogen van kinderen. Kinderen leren nu eenmaal door vallen en opstaan en hebben hierbij een groot doorzettingsvermogen. Onze pedagogisch professionals bieden kinderen de ruimte om op onderzoek uit te gaan, bevorderen de zelfstandigheid van kinderen door ze aan te moedigen om zelfstandig te eten, te spelen, op te ruimen en zelf aan en uit te kleden. Zo worden ze zich bewust van hun eigen kunnen.

“Kijk, ik mag er zijn” (emotionele competenties)

Alle kinderen die binnenkomen worden persoonlijk begroet door de pedagogisch professional, ze worden welkom geheten en bij de naam genoemd. Bij het afscheid nemen wordt er gezwaaid en vaak geknuffeld. Ook wordt er naar de kinderen geluisterd als ze iets te vertellen hebben en worden er complimentjes gegeven. Als we bepaald gedrag moeten corrigeren geven we aan hoe het anders kan, we laten duidelijk merken dat bepaald gedrag wordt afgekeurd en niet het kind zelf. We zeggen dus niet "je bent stout" maar "het doet pijn als je iemand slaat dus dat vinden we niet goed".

"Kijk, ik kan het zelf" (motorisch-zintuiglijke competenties)

Kinderen zien ons dingen doen die ze ook graag zelf willen doen, dit wordt door ons gestimuleerd. Bijvoorbeeld de jas aan- en uit doen en opruimen. Ook worden de kinderen betrokken bij het uitvoeren van taken zoals het klaarmaken van de tafel, het wegbrengen van de was of naar een andere groep wat vragen.

"Kijk, ik voel, denk en ontdek" (cognitieve competenties)

De cognitieve ontwikkeling heeft te maken met het denken, leren, benoemen en herinneren. We zijn hier de hele dag mee bezig, hieronder een aantal voorbeelden:

- (doe)liedjes zingen
- geheugenspelletjes
- puzzelen
- gesprekjes voeren
- boekjes lezen
- activiteiten rondom voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

"Luister, ik kan het zelf zeggen" (taal en communicatieve competenties)

De taalontwikkeling begint al bij de geboorte. Ook bij de peuter vertellens we wat we doen. Liedjes worden ondersteund door gebaren, bij verhalen maken we gebruik van gebaren en mimiek, we voeren gesprekjes met kinderen over dingen die hen bezighouden. Als kinderen iets op een verkeerde manier zeggen, herhalen we wat het kind bedoelt in goede zinnen, zonder het kind te corrigeren.

"Ik kan dansen, zingen en iets maken" (expressieve en beeldende competenties)

Hieronder verstaan we onder andere dans en beweging, zingen en muziek maken, tekenen en verven, verkleeden en toneel spelen en met de blokken bouwen. Voor de creatieve ontwikkeling is het belangrijk dat er volop mogelijkheden zijn voor ervaren, ontdekken en dat er plezier is in het spel en dat er geen voorwaarden of eindresultaat aan verbonden zijn. Het is per definitie goed wat een kind doet of maakt.

3.3 GELEGENHEID TOT HET ONTWIKKELEN VAN SOCIALE COMPETENTIES

Kinderen zitten bij ons altijd in een groep, hierdoor krijgen ze extra kansen om zich op sociaal gebied te ontwikkelen. Pedagogisch professionals hebben hierin een belangrijke rol te vervullen en besteden dan ook veel aandacht aan de sociale ontwikkeling.

"Kijk, we doen het samen" (sociale competenties)

Leren verplaatsen in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. We houden de persoonlijke ontwikkeling van een kind goed in de gaten en ook hoever ze zijn in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Daar passen we onze

begeleiding op aan. Zodra het kind ervaart dat het prima is zoals het is en dat het niet gaat om wat hij al kan of hoe hij zich gedraagt dan zijn we op de goede weg.

Hoe is dit in de dagelijkse praktijk te zien?

-Wij leren kinderen hulp te geven en te vragen.

-Wij spreken de kinderen met de naam aan, zo geven we de kinderen het gevoel bij de groep te horen.

- We willen het kind ook laten zien, dat hij gezien wordt door bij binnenkomst hem welkom te heten en bij vertrek afscheid te nemen.

-Belangstelling tonen "ben je naar de kapper geweest, wat heb je in het weekend gedaan..." We motiveren kinderen door te zeggen "dat kun je wel" en door het geven van complimenten "dit heb je goed gedaan, dat heb je goed gemaakt."

-We benoemen ook de emoties van kinderen "ik zie dat je boos bent, klopt dat?" ook in het bijzijn van andere kinderen. Kinderen leren zo wat bij hen hoort en wat bij andere kinderen hoort.

-We begeleiden conflicten, totdat we er nagenoeg zeker van zijn dat de kinderen vaardigheden bezitten om conflicten zelf op te lossen. Dan houden wij toezicht en grijpen indien nodig in.

-Pedagogisch professionals leren kinderen rekening te houden met elkaars gevoelens door deze te benoemen.

-Samen spelen is erg belangrijk binnen ons kindcentrum. Door veel samen te spelen en te imiteren, leren kinderen rekening te houden met elkaars behoeften, gevoelens. Ze leren delen, conflicten op te lossen en zich te verzoenen.

-De kinderen hebben kleine taakjes binnen de groep. Als wij gaan eten mogen de kinderen helpen om de tafel te dekken en de groep opruimen. De oudere kinderen kunnen/mogen de jongste kinderen helpen met voor hen nog moeilijke taakjes, samen het bordje naar het aanrecht brengen of samen de jas ophangen.

-Wij respecteren spirituele of godsdienstige gevoelens van diverse geloofsovertuigingen. Door samen religieuze liedjes te zingen en samen religieuze feesten te vieren laten wij kinderen kennis maken met verschillende gebruiken van andere culturen.

-We leren kinderen om voor zichzelf op te komen. Een kind wat erg temperamentvol, snel, slim of vlot is heeft niet meer rechten als een ander kind. We zijn allemaal gelijk.

Interactie peuters

Peuters leren samen spelen, rekening te houden met elkaar, op hun beurt wachten, te gehoorzamen en respect voor anderen te hebben. Als een kind een ander kind pijn doet, dan wordt hij even apart gezet en wordt hem verteld waarom. Vervolgens moet hij sorry tegen het andere kind gaan zeggen voordat hij weer mag gaan spelen. Samen spelen is belangrijk; tot een compromis komen wat en hoe het spel gaat plaatsvinden ondervinden de peuters zelf. Met ondersteuning van ons mocht het zelf niet lukken. Aan tafel vinden we het belangrijk dat kinderen ook netjes leren eten, op elkaar wachten en naar elkaar luisteren.

Interactie schoolkinderen

We stimuleren de vriendschappen in een groep door alert te zijn op pesterijen en hierop in te spelen. We stimuleren kinderen bij activiteiten niet steeds met dezelfde kinderen te spelen.

Als er ruzie is tussen vriendjes/vriendinnetjes dan lossen we dit op een positieve en rustige manier op zodat geen partij zich sterk of gekwetst voelt. Kinderen moeten leren een compromis te sluiten.

3.4 WAARDEN EN NORMEN

Kinderen willen er graag bij horen, ze zijn ontvankelijk voor regels en gezamenlijke rituelen en leren gehoorzamen, ze reageren hierdoor minder impulsief.

De competenties die ze hiervoor leren zijn bijvoorbeeld emoties op een acceptabele manier uiten, beseffen dat hun eigen gedrag iets teweegbrengt bij anderen en voor zichzelf opkomen.

“Kijk, ik mag er zijn en ik hoor erbij” (morele competenties)

-We stimuleren kinderen om rekening te houden met elkaar, te luisteren naar elkaar, ieders mening te respecteren, te benoemen als iemand gekwetst wordt. We benoemen vooral positief gedrag en geven complimentjes hierover.

-Bij ongewenst gedrag maken we een bewuste keuze om gedrag te negeren, een alternatieve oplossing te zoeken of het gedrag te corrigeren. Dit is altijd bedoeld om het kind te helpen.

-Corrigeren gebeurt alleen op een manier die binnen de belevingswereld van een kind past en heeft het meeste effect als er weinig tijd verstreken is tussen gedrag en correctief handelen.

-Door positief gedrag te benoemen en complimentjes te geven leren wij kinderen dit gedrag vaker te herhalen.

3.5 Samenwerken met ouders

Een goed contact en samenwerking met de ouders is een voorwaarde om goed met de kinderen te kunnen werken. Hieronder volgt een beschrijving van de momenten waarop er contact is met de ouders.

PEUTEROPVANG

Bij het halen en brengen van kinderen is er altijd ruimte voor een kort gesprekje. Indien nodig wordt er een afspraak gemaakt waarbij zowel de ouder als de pedagogisch professional in alle rust het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen wordt besproken. In ieder geval 1 x per jaar aan de hand van de observatie die in het systeem “Kijk” wordt vastgelegd. Ter voorbereiding op het gesprek krijgen ouders een vragenlijst mee waarbij de informatie tijdens het gesprek tweeledig is. De informatie komt bij elkaar en vormt de basis van het gesprek. Tevens krijgen de ouders bij elk nieuw thema een nieuwsbrief waarin staat met welk thema we bezig zijn.

De verjaardag van kinderen wordt gevierd. Ouders worden uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn.

Om ouders te betrekken bij de VVE-thema's wordt er bij elk thema een ouderbrief gemaakt en verstuurd naar de ouders. Daarnaast is in elk thema tenminste 1 activiteit verwerkt waarbij de samenwerking met ouders wordt gezocht bijvoorbeeld het meebrengen van spullen die bij een thema horen of de kinderen krijgen een werkje mee dat ze thuis met de ouders kunnen doen.

Jaarlijks wordt er een ouderavond georganiseerd. Deze ouderavond kan gaan over verschillende onderwerpen, zoals VVE, voeding, pedagogisch beleid e.d. Dit in overleg met de LOC. Het kan ook een ouderavond zijn die voor ouders van het hele kindcentrum bedoeld is.

BSO

Bij het halen en brengen van de kinderen is er altijd ruimte voor een overdracht. We vinden het belangrijk om ouders op de hoogte te brengen hoe het dagdeel/dag op de BSO is verlopen. Soms heeft het kind zijn dag niet gehad op school, dit geven wij door aan de ouder. Bij de oudere kinderen van de BSO wordt er een beroep gedaan op hun eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid, we vinden het hier van enorm belang om de ouders hierin mee te nemen. Hoe kijken wij hier als pedagogisch professional tegen aan en wat vindt de ouder hiervan? De ouder wordt betrokken in het reilen en zeilen van hun kind(eren). Wanneer kinderen met toestemming van hun ouders zelfstandig naar huis mogen gaan, kan er telefonisch een overdracht plaatsvinden.

Het eerste contact tussen de pedagogisch professional en de ouders van de kinderen is tijdens een intakegesprek en aansluitende wenmomenten. Wij krijgen tijdens deze wenperiode zicht op de gevoelens, ervaringen en wensen van de ouders. Andersom krijgen ouders zicht op de manier waarop wij kinderen opvangen, begeleiden, opvoeden en stimuleren in hun ontwikkeling.

Na drie maanden krijgen de ouders een evaluatieformulier. Op verzoek vindt er nog een gesprek plaats. Bij het ophalen van de kinderen is ook altijd ruimte voor een praatje; om te vragen hoe het is gegaan of om andere zaken aan te kaarten. In onze communicatie is altijd sprake van tweerichtingsverkeer. Wij weten soms niet wat er met een kind aan de hand is of wat we het beste kunnen doen in een bepaalde situatie. We vragen dan advies aan de ouders: hoe pakken zij het thuis aan en hoe gedraagt het kind zich bij hen. Het komt ook voor dat ouders de pedagogisch professionals om advies vragen. Men zet zich dan altijd in om gezamenlijk naar oplossingen te zoeken op basis van ervaringen van zowel ouders als de pedagogisch professionals. Ouders kunnen bij zorgen of vragen altijd een oudergesprek aanvragen. Ook onze pedagogisch professionals kunnen zo'n gesprek aanvragen als daar behoefte aan is.

Ieder kind wordt tijdens een dag zoveel mogelijk geobserveerd.

Tijdens de observatie wordt gelet op o.a. basiskennmerken, welbevinden, betrokkenheid, de verschillende ontwikkelingsgebieden en risicofactoren. In paragraaf 4.3 hier meer informatie over.

Eenmaal per jaar, in de maand waarin een kind jarig is, worden de observaties geregistreerd en de resultaten besproken met ouders tijdens een oudergesprek. Binnen de opvang wordt er gewerkt met het kind volgsysteem KIJK! En de kinderen van de BSO-groepen worden jaarlijks geobserveerd via het observatiemodel van Welbevinden, ouders krijgen een formulier met een aantal vragen met betrekking tot het welbevinden van het kind op de BSO. De kinderen die 8 jaar en ouder zijn krijgen ook een formulier dat ze met de ouders samen kunnen invullen. Er is de mogelijkheid voor de ouders om samen met hun mentor van het kind de bevindingen van de observatie te bespreken en daar waar nodig worden er acties uitgezet om het welbevinden van het kind te vergroten.

Natuurlijk kan een oudergesprek ook tussentijds worden aangevraagd door zowel de ouders als pedagogisch professionals.

4. PEDAGOGISCHE KWALITEIT

4.1 PEDAGOGISCHE ONTWIKKELING EN REFLECTIE

Het werken aan pedagogische kwaliteit is een continu proces; planmatigheid en structuur zijn middelen om dit proces te waarborgen.

Het planmatig werken uit zich in structurele interactie-, overleg- en evaluatiesituaties van waaruit we onze pedagogische doelen (bij)stellen.

4.2 PEDAGOGISCHE KWALITEIT EN PROFESSIONALISERING

Bij GOO werken enthousiaste, betrokken en goed opgeleide medewerkers. We kunnen onze pedagogische doelen alleen realiseren door professioneel handelen van onze medewerkers. Het werken aan pedagogische kwaliteit hangt samen met de verdere professionele ontwikkeling van onze medewerkers. Het is onze verantwoordelijkheid om medewerkers mogelijkheden te bieden om zich te blijven ontwikkelen in hun vakgebied. Door middel van een lerende organisatie kunnen we hier handen en voeten aan geven. Het opleidingsplan, dat is uitgewerkt in het pedagogisch beleidsplan, sluit aan bij de actuele eisen die gesteld worden aan kennis en vaardigheden. Hierin worden de laatste ontwikkelingen meegenomen. Het VE-opleidingsplan wordt jaarlijks opgesteld, geëvalueerd en eventueel bijgesteld. Op deze manier geven we structureel en cyclisch vorm aan de bij- en nascholing.

Vanuit de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) zijn de nieuwe kwaliteitseisen opgedeeld in vier thema's: de ontwikkeling van het kind centraal, veiligheid en gezondheid, stabiliteit en pedagogisch maatwerk en kinderopvang is een vak. Om het laatste thema goed vorm te kunnen geven, heeft GOO ervoor gekozen om de functie van pedagogisch beleidsmedewerker te splitsen in 2 taakgebieden, namelijk: coaching on the job én beleidsontwikkeling en implementatie.

Daarnaast geldt vanaf 1 januari 2022 voor alle VE locaties de verplichting van de inzet van een VE-beleidsmedewerker. Deze extra uren (berekend op basis van het aantal doelgroepkinderen) betreffen extra uren boven op de inzet die de wet IKK eist. Ook hier heeft GOO ervoor gekozen om de functie (op een gelijke wijze als bij pedagogisch beleidsmedewerker) in 2 taakgebieden te splitsen. Het takenpakket van een VE-beleidsmedewerker bestaat o.a. uit de ontwikkeling en implementatie van het VE-beleid en het takenpakket van de VE-coach bestaat uit het coachen van beroepskrachten. Hierbij werken we met de volgende verdeelsleutel: 70% extra coachingsuren en 30% ophoging uren pedagogisch/VE beleidsmedewerker.

Stichting GOO heeft ervoor gekozen om bovenstaande als volgt in de volgende gecombineerde functies weg te zetten:

1. **Hoofd Kwaliteit opvang en onderwijs:** is verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling en implementatie van de pedagogische kwaliteit met als doel integratie, verbinding en verhoging van de pedagogische kwaliteit binnen de kindcentra gericht op opvang en onderwijs.
2. **Pedagogisch/VE beleidsmedewerker:** resulteert hiërarchisch onder Hoofd Kwaliteit opvang en onderwijs. De pedagogisch/VE beleidsmedewerker wordt ingezet om de pedagogische kwaliteit en de kwaliteit van het VE aanbod binnen de opvang te verhogen, te implementeren en te waarborgen.
3. **Pedagogisch/VE coach:** resulteert hiërarchisch onder hoofd kwaliteit opvang en onderwijs. De pedagogisch/VE coaches worden ingezet om de kwaliteit van de pedagogisch professionals te verhogen gerelateerd aan de bovenstaande vier thema's, het pedagogisch beleid en het VE beleid.

De inzet van de pedagogisch/VE coaches vindt plaats op alle locaties binnen GOO, zodat alle pedagogisch professionals gecoacht worden (inclusief de pedagogische/VE coach zelf). De pedagogisch/VE coach fungeert als spil tussen het pedagogisch/VE beleid en de uitvoering ervan. De hulpvragen kunnen vanuit verschillende functies/rollen en vanuit verschillende perspectieven worden ingebracht. Door middel van coaching on the job, individuele gesprekken, groeps gesprekken, etc., worden de medewerkers gecoacht.

De pedagogisch/VE coach:

-Helpt medewerkers in het signaleren van knelpunten en/of hiaten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden in relatie tot het pedagogisch/VE beleid en achterhaalt samen hun coachingsbehoeften. Indien nodig wordt een individueel/groepsgericht coachingsplan opgesteld.

-Draagt bij aan de kwaliteitsverbetering door het coachen, ondersteunen en adviseren van medewerkers bij de begeleiding van de betreffende groep kinderen. Treedt afhankelijk van de situatie begeleidend, stimulerend of interveniërend op.

Taken pedagogisch/VE coach:

- Coaching on the job.
- Coachen/begeleiden van een team.
- Overleg Pedagogisch/VE coach/beleidsmedewerker.
- Overleg kc-directeur locatie.
- Registratie coaching.

Het pedagogisch beleidsplan, het VE opleidingsplan en de GOO standaarden (met daarin de omschreven doelen) zijn hierbij leidend.

Berekening en verdeling locaties

Op basis van het aantal FTE's werkzaam in de kinderopvang en het aantal doelgroepkinderen (beide peildatum januari) wordt jaarlijks de inzet van het aantal uren pedagogisch/VE coaches op GOO niveau en op locatieniveau vastgelegd.

De kc-directeur (s) van de kindcentra en de pedagogisch/VE coach zien erop toe dat alle pedagogisch professionals gecoacht worden. Dit kan onder andere door de inzet van een pedagogisch coach maar dit kan bijvoorbeeld ook door de inzet van een ex- of intern deskundigen.

Pedagogisch/VE beleidsmedewerker:

De pedagogisch/VE beleidsmedewerker wordt ingezet om de pedagogische kwaliteit en de kwaliteit van het VE aanbod binnen de opvang te verhogen, te implementeren en te waarborgen.

Taken pedagogisch/VE beleidsmedewerker:

- Up to date houden van het beleid.
- Ondersteuning bieden n.a.v. de P&C cyclus.
- Opstellen urenverantwoording vóór januari.
- Overleg Pedagogisch/VE coach/beleidsmedewerker.
- VE-overleg gemeentes.
- Monitoring doelgroepkinderen
- Mede verantwoordelijk aanvraag en verantwoording subsidie.

Berekening en verdeling locaties

Voor de berekening van de inzet van pedagogisch beleidsmedewerker is het aantal LRK nummers leidend. Per LRK nummer moet 10 uur aan pedagogisch beleidsmedewerker worden ingezet. Voor de berekening van de inzet van VE beleidsmedewerker wordt het aantal doelgroepkinderen als uitgangspunt genomen. Jaarlijks wordt de inzet van pedagogisch/VE beleidsmedewerker op zowel GOO niveau als op locatieniveau berekend en vastgelegd.

Voor het Einder gaat dit om 2,4 FTE wat neerkomt op 24,0 uren coaching op jaarbasis.

LRK-nummer	Locatie	FTE	Uren coaching op	Aantal doelgroepen	Uren VE beleidsmedewerker/	Uren VE coaching op jaarbasis	Totaal aantal uren pedagogi	Totaal aantal uren pedagogi	Totaal aantal uren pedagogi	Totaal aantal uren pedagogi

		jaarba sis	kindere n	coaching op jaarbasis	(verdeelsle utel 80%)	sch coach IKK + VE uren	sch coach IKK + VE uren, per week	sch coach IKK per week	sch coach VE, per week	
135578 231	KDV 't Eind er	1, 2	12,0	10	100	80	92,0	2,0	0,3	1,7
223750 104	BSO 't Eind er	1, 2	12,0	0	0	0	12,0	0,3	0,3	0,0

4.3 OBSERVEREN

Het welbevinden van kinderen is een voorwaarde tot groei en ontwikkeling. Wij vinden het belangrijk om hier, naast de dagelijkse aandacht, op vaste momenten de focus te richten.

Pedagogisch professionals observeren voortdurend met het oog op de ontwikkeling, veiligheid en welbevinden van de kinderen. Dagelijks vertellen de pedagogisch professionals aan de ouders over de belevenissen van het kind. Eenmaal per jaar wordt een observatielijst over het kind ingevuld die tijdens het oudergesprek wordt besproken.

4.4 VIEROGENPRINCIPE

Het vierogenprincipe is een essentiële drempel tegen mishandeling en seksueel misbruik van kinderen. Dit betekent dat er in een kinderdagverblijf (0-4 jarigen) altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren. Er wordt niet bedoeld dat er altijd twee mensen op de groep moeten zijn.

Vertrekpunten zijn namelijk:

- De uitvoering van het vierogenprincipe moet pedagogisch verantwoord zijn.
- De wijze waarop invulling wordt gegeven dient opgenomen te worden in het veiligheids- en gezondheidsbeleid.
- Ouders en oudercommissies worden jaarlijks geïnformeerd over de invulling van het vierogenprincipe op hun locatie, bijvoorbeeld via de website.

Het allerbelangrijkste vinden wij dat er binnen onze locaties een open en eerlijke aanspreekcultuur is. Er kunnen immers nog zoveel maatregelen getroffen worden, maar indien medewerkers elkaar niet durven aan te spreken op houding en gedrag, zullen vele maatregelen ook niet meer relevant zijn.

Indien een medewerker de mening of gevoelens over het gedrag van een collega niet met die collega durft te bespreken, dan kan de medewerker zowel bij de eigen kc-directeur en/of directeur als de vertrouwenspersonen binnen GOO terecht.

Ouders kunnen met hun zorgen terecht bij de kc-directeur en/of directeur van de locatie.

GOO Kinderopvang hanteert de volgende maatregelen om het vierogenprincipe verantwoord uit te voeren voor kinderen en medewerkers:

EEN OPEN AANSPREEKCULTUUR.

-Alle medewerkers hebben trainingen gekregen in het geven van feedback, waardoor een open aanspreekcultuur ontstaat. Dit betekent ook dat we regelmatig blijven oefenen met het geven en ontvangen van feedback. Ook bij functioneringsgesprekken komt het geven en ontvangen van feedback als vast punt aan de orde.

-In de pedagogische werkplannen staat beschreven op welke manier we omgaan met de kinderen. Mocht een collega zich daar niet aan houden dan spreken we elkaar daaropaan. Tijdens het groepsoverleg geven pedagogisch professionals feedback aan elkaar. Dit is een vast agendapunt tijdens het groepsoverleg. Feedback gaat over dingen die goed gaan, maar ook over dingen die minder goed gaan. Dit maakt dat we kritisch blijven naar elkaar.

De omgangsnormen zijn vastgelegd in een gedrags- en een beroepscode.

VIER OGEN, VIER OREN EN TRANSPARANTIE.

-De leidster-kindratio wordt gehanteerd, waardoor er meestal meerdere pedagogisch professionals op een groep aanwezig zijn.

-De kc-directeur , IB-er, directeur of leerkrachten lopen regelmatig binnen in de groepsruimtes.

-Regelmatig staan de deuren van de groepsruimtes open.

-Op locaties in scholen is de afspraak dat leerkrachten onregelmatig op de groep komen wanneer de pedagogisch professional alleen werkt.

-Alle deuren naar de groepen zijn voorzien van een raam/opening, waardoor er zicht is op de groepen.

-Er is een doorzichtige afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimtes of de deur blijft openstaan tijdens het verschonen van de kinderen.

-Groepen worden alleen samengevoegd als de beroepskracht-kindratio dat toelaat.

-De aanwezig stagiaires worden over de groepen en de dagen verdeeld.

-’s Morgens staat de pedagogisch professional die om 07.30 uur begint alleen op de groep, tenzij de mogelijkheid er is om groepen samen te voegen. Dit geldt ook voor ’s avonds wanneer de pedagogisch professional alleen op de groep staat tot 18:00 uur. Dit is echter de periode waarop er voortdurend ouders binnen komen om hun kind te brengen en/of te halen en een overdracht te doen. Dit geldt ook voor de verlengde opvang 's morgens vanaf 07:00 uur en 's avonds tot 18:30 uur.

STRIKTE WERVING EN SELECTIE

-GOO hanteert een strenge werving- en selectieprocedure. Sollicitanten, op welke functie dan ook, worden door meerdere medewerkers gesproken.

-Referenties van sollicitanten worden bij vorige werkgevers opgevraagd.

-Van alle medewerkers van GOO, ongeacht welke functie, hebben wij een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in ons bezit. Zo ook van alle stagiaires die minimaal 3 maanden stagelopen.

-Maatschappelijke stagiaires en snuffelstagiaires hebben geen VOG. Hun leeftijd is tussen de 15 en 17 jaar. Maatschappelijke stagiaires lopen maximaal 30 uur stage en snuffelstagiaires maximaal een of twee weken.

-Nieuwe medewerkers kunnen pas starten met werken op het moment dat een originele VOG door afdeling P&O is ontvangen.

DESKUNDIG EN VAST PERSONEEL

- We werken volgens de verplichte meldcode kindermishandeling.
- De pedagogisch professionals hebben allemaal een workshopavond gevolgd mbt de meldcode kindermishandeling.
- Enkele medewerkers hebben trainingen gevolgd in het signaleren van en praten over kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag.
- GOO heeft vaste medewerkers op vaste groepen.
- GOO heeft een eigen invalpool.

KWALITEITSZORG

- Het beleidsplan is inzichtelijk voor alle ouders op locatie.
- Iedere 6 weken heeft de kc-directeur groepsoverleggen op de locaties. Ook daar is sprake van vaste onderwerpen op de agenda.
- Ieder jaar wordt het beleidsplan geëvalueerd met de lokale oudercommissie.
- Eén keer in de 4 jaar wordt een GOO audit op het kindcentrum uitgevoerd.

5. RANDVOORWAARDEN

5.1 GROEPSINDELING EN RUIMTES

Bij kinderopvang 't Einder werken we met vaste groepen. Dit betekent dat kinderen geplaatst worden in een stamgroep waarin kinderen van diverse leeftijden met elkaar spelen en van elkaar leren. Deze stamgroep wordt gezien als een soort van huis waarin alles aanwezig is om kinderen te verzorgen, te laten spelen, slapen en eten.

De peuteropvang heeft 1 horizontale stamgroep. De groepsruimte van peuteropvang is geschikt voor opvang van maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar.

De basisgroep van BSO Toppertjes bestaat uit kinderen in de leeftijd van 4 tot 7 jaar. In deze groep wordt extra aandacht besteed aan het creëren van een veilige plek, een rustplek. Bovendien worden de kinderen in deze groep extra begeleid in het leren samen spelen en delen en in de bewustwording van hun eigen ik.

De basisgroep van BSO Maatjes bestaat uit kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. Zij maken gebruik van 2 naast elkaar gelegen ruimtes.

Naast de vaste groepsruimtes wordt er ook gebruik gemaakt van andere aanwezig ruimtes behorend tot het gebouw van kindcentrum 't Einder, zoals de speelzaal, bibliotheek en buitenruimtes.

INDELING RUIMTES/GROEPEN

Alle ruimtes zijn functioneel, sfeervol en voor kinderen uitdagend ingericht. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van verschillende speelhoeken en gevarieerd spelmateriaal. De ruimtes en inrichting dragen hierdoor bij aan het spel en de brede ontwikkeling van kinderen. Bovendien voldoen zowel de binnen- als de buitenruimten aan hoge veiligheidseisen. Bij de inrichting en het gebruik van de ruimtes zoeken wij voortdurend de balans tussen de noodzakelijke veiligheid en de noodzakelijke uitdaging voor kinderen.

Concreet betekent het voor onze pedagogisch professionals dat wij enerzijds de groep zo inrichten met materialen en hoeken dat de kinderen zelfstandig kunnen kiezen, spelen en zich ontwikkelen en anderzijds activiteiten aanbieden zodat bepaalde ontwikkelingsgebieden gericht aan bod komen.

Peuteropvang beschikt over een eigen/gedeelde omheinde buitenruimte die direct bereikbaar is vanuit de vaste groepsruimte. De onderbouw buitenruimte biedt kinderen van 2-4 jaar volop gelegenheid om zich uit te leven. Er is ruimte om te klimmen en klauteren op een speeltoestel, te spelen met zand in de daarvoor bestemde zandbak, en om te fietsen. Ook is er een buitenberging die onderdeel uitmaakt van de buitenruimte. Hierin wordt het buiten- speelgoed veilig opgeborgen.

Aangrenzend aan de buitenruimte van de dagopvang en peuteropvang bevindt zich, een door hekken afgescheiden, speelplaats waar de oudere BSO-groep-gebruik van maakt. Deze speelplaats is dusdanig ingericht om de oudere kinderen wat meer uitdaging te (kunnen) bieden.

Aan de voorzijde van het gebouw is tevens het Hein de Wit park binnen dit park zijn nog twee grasvelden die door de oudere BSO kindereengebruikt wordt als speelveld. Kinderen met toestemming van hun ouders mogen zelfstandig naar het veld. Er wordt met regelmaat naar de spelende kinderen gekeken.

BSO wordt nadrukkelijk gezien als vrije tijd en voorziet in een invulling van de vrije tijd van kinderen. Kinderen zijn dan ook niet verplicht om aan de activiteiten mee te doen.

5.2 SAMENSTELLING TEAM

Elke groep wordt begeleid door een vast team van pedagogisch professionals. Dit team is verticaal van samenstelling wat betekent dat we ervoor zorgen dat er diversiteit is op het gebied van leeftijd, eerdere werkervaringen, kwaliteiten en persoonlijke interesses.

Op alle locaties worden de pedagogisch professionals ondersteund door een huishoudelijk medewerkster.

5.3 PEDAGOGISCHE RANDVOORWAARDEN OPVANG 2-4 JARIGEN

Iedere situatie is voor jonge kinderen een leersituatie. Tijdens het verzorgen, door zelf dingen te doen, te helpen en vooral door te spelen. De pedagogisch professionals stimuleren het leren en ontwikkelen van jonge kinderen door o.a. te zorgen dat:

- De inrichting en indeling van de ruimte uitnodigt om kansen te creëren en te grijpen,
- Groepsprocessen en dagprogramma geobserveerd en bijgesteld worden,
- Ze aansluiten bij het spontane leren van kinderen door mee te spelen, te kijken, luisteren en kinderen te stimuleren samen plezier te maken en elkaar te imiteren,
- Tijdens verzorgingsmomenten en vrij spel kansen gegrepen worden om kinderen een stapje verder te brengen,
- Kansen gecreëerd worden door gericht speelgoed of activiteiten aan te bieden,
- Er op een stimulerende manier met kinderen gecommuniceerd wordt, ze meespelen, ze met belangstelling de kinderen volgen, ze vragen stellen en daarmee helpen plannen te realiseren,
- Hun houding respectvol is naar elk kind. Ieder kind wordt op zijn manier uitgedaagd. Dit is niet altijd gemakkelijk, maar in overleg met collega's of ouders zijn er vele manieren te bedenken.

5.4 VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE (VVE)

Het vroegtijdig signaleren van mogelijke achterstanden bij kinderen kan voorkómen dat de (dreigende) achterstand niet steeds maar groter wordt. Het liefdevol verzorgen van en spelen met de kinderen zoals hierboven beschreven staat is de basis. Toch zijn verrijking en verdieping in het spel noodzakelijk om daadwerkelijk de ontwikkelingskansen te vergroten.

We maken daarom binnen GOO gebruik van een voorschools educatief programma, namelijk "Uk en Puk". Op een speelse manier komen allerlei thema's die dicht bij de belevingswereld van de kinderen liggen aan bod, bijvoorbeeld ziek zijn, voor de eerste keer naar school en het weer. Deze manier van werken is geïntegreerd in ons dagritme en zorgt ervoor dat kinderen een breed aanbod krijgen. De dagstructuur wordt weergegeven d.m.v. dagritmekaarten. Hierbij komen de verschillende activiteiten aan interactief voorlezen, grote- en kleine kringactiviteiten, meespelen in themahoeken, rekenactiviteiten en samen zingen.

Vanuit de overtuiging dat kinderen vooral leren wanneer zij actief betrokken zijn en uitgedaagd en ondersteund worden, wordt bij het VVE-programma nadrukkelijk gebruik gemaakt van de eigen inbreng van de kinderen en staat de betrokkenheid van de activiteit voorop. Om de betrokkenheid te stimuleren wordt er gewerkt met de handpop Puk en met de ma's die dichtbij de beleving van het jonge kind staan. Hierdoor zijn de activiteiten herkenbaar en betekenisvol voor hen en worden eerder opgedane kennis en vaardigheden aangesproken. Het programma bestaat 10 thema's:

- Welkom Puk.
- Knuffels.
- Hatsjoe!
- Ik en mijn familie.
- Wat heb jij aan vandaag?
- Regen.
- Dit ben ik.
- Eet smakelijk.
- Kabouters en reuzen.
- Oef, wat warm.

Om alle thema's aan bod te laten komen wordt er jaarlijks een jaarplanning gemaakt; aan de hand hiervan worden vervolgens weekplanningen gemaakt. Elk thema staat ongeveer 6 weken centraal. Bij het maken van de planning wordt getracht om de thema's zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij reguliere thema's, zoals bijvoorbeeld Kerst.

Door middel van de VVE-programma's wordt bovenal gestreefd naar het aanbieden van activiteiten die aansluiten bij de 'zone van naaste ontwikkeling'. Dat wil zeggen: het kind laten bewegen aan de grens van zijn mogelijkheden, ofwel het kind niet te veel, maar ook niet te weinig uitdagen. Daarnaast stimuleren de VVE- programma's pedagogisch professionals om kansen te creëren door middel van het activiteitenaanbod, maar vooral ook om kansen te grijpen door van gewone situaties leersituaties te maken. Juist situaties waarbij het kind al actief betrokken is, worden gezien als geschikt om het kind (vooral de jongste kinderen) leerervaringen op te laten doen.

Puk komt op vaste momenten op de dag mee doen met de kinderen. Iedere morgen aan het begin van de dag begroeten de kinderen Puk samen en Puk eet fruit mee. De ouders worden betrokken bij het Uk en Puk thema door middel van ouderbrieven van Uk en Puk. In deze brieven staat wat het thema inhoudt, welke ontwikkelingsgebieden er gestimuleerd worden en op welke manier ouders thuis kunnen aansluiten op het thema.

Tijdens alle VVE activiteiten worden vaardigheden op de deelgebieden van taal, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek en rekenen ontwikkeld. Hieronder lichten we de vaardigheden per deelgebied kort toe.

960 UUR

Het aanbod voorschoolse educatie is zodanig ingericht dat een kind vanaf de dag dat het tweeënhalf jaar oud wordt in anderhalf jaar ten minste 960 uur voorschoolse educatie kan ontvangen.

De kinderen met een VVE-indicatie komen 4 ochtenden, 40 weken per jaar.

Hierdoor wordt er voldaan aan de voorwaarde dat een kind vanaf 2,5 jaar oud ten minste 960 uur voorschoolse educatie kan ontvangen.

	Maandag:	Dinsdag:	Donderdag:	Vrijdag:
Peuteropvang	8.30 uur -12.30 uur	8.30 uur -12.30 uur	8.30 uur -12.30 uur	8.30 uur -12.30 uur

De VVE activiteiten zijn gericht op het stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

STIMULEREN VAN DE TAALONTWIKKELING

Beide VVE-programma's bieden activiteiten die de verschillende aspecten van de taalontwikkeling stimuleren (taalinhoud/ woordenschat, taalvorm en communicatie). Denk aan voorleesactiviteiten, liedjes en versjes, maar aan het talig ondersteunen van de diverse activiteiten. Interactie met en actieve inbreng van het kind staat centraal. Er wordt gericht gewerkt aan het uitbreiden van de woordenschat door woorden in een betekenisvolle context aan te bieden, te verduidelijken en gebruiken. Wanneer het gaat om interactie en communicatie, gaat het om onderlinge betrokkenheid van zowel de spreker als de luisteraar. Bij de jongste groep kinderen, staat het beurt wisselen centraal. Communicatie wordt in eerste instantie vooral individueel geoefend met de vertrouwde pedagogische medewerker. Bij peuters worden bij communicatie de vaardigheden luisteren en spreken geïntegreerd en de volgende vaardigheden aangesproken:

-Pragmatische vaardigheid: kinderen leren hoe ze zich moeten opstellen in een gesprek.

-Uitdrukkingsvaardigheid: door interactie verbeteren kinderen hun uitdrukkingsvaardigheid. Zij breiden hun woordenschat uit en passen hun grammatica beter toe.

Tekstvaardigheid: kinderen leren begrijpend te luisteren en kunnen steeds beter een lopend verhaal vertellen.

-Taalbeschouwing: kinderen leren reflecteren op de functies en de structuur van mondelinge taal. De pedagogisch professional heeft een voorbeeldfunctie. Zij is zich bewust van haar verbale en non-verbale gedrag en stimuleert de taalontwikkeling door veel te benoemen en te verwoorden. Bovendien praat de pedagogisch professional veel met de kinderen en stimuleert zij de kinderen om zelf te praten.

Voorbeeld: Tijdens de tafelmomenten (bijvoorbeeld fruit eten en drinken) is vaak ruimte voor een groepsgesprek. Dit sluit meestal aan bij het thema waar we op dat moment mee werken. De kinderen kunnen hun verhaal kwijt en de pedagogisch professionals herhalen regelmatig de woorden die bij het thema horen. En natuurlijk is er ook ruimte voor het kind wat het kind zelf wil inbrengen en vertellen. Ieder kind komt aan bod wat te vertellen tijdens een groepsgesprek. Sommige kinderen vinden dat spannend; als ze zien dat kinderen dit ook doen worden ze vaak over de streep getrokken om zelf ook iets te vertellen.

Bij beiden VVE-programma's is er ook aandacht voor ontluikende geletterdheid. Hieronder vallen aspecten als boekoriëntatie en verhaalbegrip. Door voor te lezen en te vertellen raken kinderen vertrouwd met verhalen, boeken, vertelplaten en de taal die wordt gebruikt. Met behulp van woordkaarten leren we de kinderen een afbeelding te herkennen en benoemen, spelenderwijs leren de kinderen op deze manier taal. Door de afbeelding wordt het visueel gemaakt en de pedagogisch professional leert de kinderen de woorden. Door herhaling leert het kind op spelenderwijs steeds meer woorden bij.

STIMULEREN VAN DE SOCIAAL-EMOTIONELE ONTWIKKELING

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling is de interactie tussen kind en pedagogisch professional van groot belang. Het VVE-programma bestaat uit activiteiten die individueel of in een kleine groep worden uitgevoerd. Hierdoor kan de pedagogisch professional goed inspelen op het kind en de relatie tussen haar en het kind versterken.

Veel activiteiten in Puk & Ko voor de jongste kinderen zijn gebaseerd op het principe van imitatie. Kinderen leren door te kijken en te imiteren. Zo ontstaat ook een emotionele band: herkenning en erkenning door wederkerige imitatie. De activiteiten geven de kans positief voorbeeldgedrag te laten zien met betrekking tot sociale competentie. Puk heeft hierbij vaak een rol voor kinderen in de dreumes- en peuterleeftijd. Bijvoorbeeld doordat de pedagogisch professional vraagt of de kinderen Puk willen troosten of helpen, ervaringen met hem delen of hem helpen om een probleem of een conflict op te lossen. Ook zijn veel activiteiten gericht op samen een spel doen, samen zingen of samen bewegen, samen een conflictje oplossen en waardoor het saamhorigheidsgevoel in de groep wordt vergroot. Daarnaast stimuleren verschillende activiteiten in de grote of kleine groep kinderen om onderling samen te werken, beurten te verdelen, naar elkaar te luisteren en ervaringen te delen.

De pedagogisch professional is gevoelig voor lichaamstaal en andere signalen die het kind afgeeft m.b.t. emoties. Door goed te kijken, te luisteren en te proberen begrijpen wat het kind voelt. Zij neemt ieder kind en diens gevoelens serieus. Daarbij plaatst ze zich in de belevingswereld van het kind. Belangrijk hierbij is dat zij met het kind een zodanige band opbouwt, dat het zich veilig voelt in het uiten van emoties. De pedagogisch professional is beschikbaar voor ieder kind, reageert op signalen en helpt het. Ook het verwoorden van emoties en de (sociale) situatie is helpend. Rustig tempo en geduld zijn hierbij belangrijk.

Voorbeeld 1: Jimme vindt het afscheid nemen van mama nog moeilijk. Zij is dan even heel erg verdrietig. De pedagogisch professional troost haar en erkent haar gevoel. 'Je bent even heel verdrietig he, als mama weg gaat.

Voorbeeld 2: Jimme is boos omdat zij een pop niet krijgt en slaat een ander kindje. De pedagogisch professional praat met Jimme. "ik zie dat jij boos bent, ik zie dat jij een ander kindjes slaat, dat doet pijn bij het kindje. "Kijk Pip is nu verdrietig en moet huilen" Samen met Jimme maakt zij een plannetje "Hoe kunnen we Pip weer blij maken?"

STIMULEREN VAN DE COGNITIEVE ONTWIKKELING

De pedagogisch professional biedt spel en speel materiaal aan dat past bij de ontwikkeling van het kind. Zij zorgt voor een omgeving die uitdaagt en stimuleert. Het kind krijgt de vrijheid om te spelen en te leren in eigen tempo. De pedagogisch

professional dringt geen activiteiten op; het prettig en plezierig bezig zijn staat voorop. Zij is zich bewust van de invloed die haar gedrag op kinderen heeft.

Voorbeeld; Tijdens een memoryspelletje van de woordkaarten komen allerlei woorden aanbod, bijvoorbeeld een afbeelding van een vloerkleed. De pedagogisch professional vraagt aan de kinderen wie thuis ook een vloerkleed heeft. Waar ligt dit vloerkleed? Welke kleur heeft het vloerkleed?

STIMULEREN VAN DE MOTORIEK EN ZINTUIGEN

Het uitgangspunt van het VVE programma is dat kinderen hun motoriek ontwikkelen tijdens dagelijkse activiteiten en spel onder invloed van en in samenspel met zintuiglijke ervaringen. In de activiteiten wordt de nadruk gelegd op het bieden van voldoende bewegingsvrijheid aan kinderen, waardoor ze volop de gelegenheid hebben de motorische vaardigheden op te doen. De pedagogisch professional geeft kinderen de gelegenheid hun motoriek te ontwikkelen door 'zelf' te ontdekken. Ze stimuleert het kind door het dingen na te laten doen, door herhaling en aanmoedigen. Ze weet in te schatten waar een kind aan toe is. Bij de peutergroepen werken pedagogisch professionals veel met thema's en via een speels VVE programma om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Bij de (VVE) thema's komen ook de bewegingsactiviteiten aanbod. Door een tunnel kruipen, een toren bouwen van blokken of van kussens, bewegingsspelletjes en kringsspelletjes, tekenen, kleien allerlei verschillende soorten bewegingen om zowel de grove als de (startende) fijne motoriek te stimuleren. De medewerkers bieden gerichte activiteiten aan (kansen bieden). En de medewerkers sluiten aan op de spontane bewegingen die zij in de peutergroep opmerken (kansen grijpen).

Voorbeeld: op de groep staat muziek aan. Een van de peuters begint dansen, de pedagogisch professional besluit mee te doen en ook andere kinderen uit te nodigen om mee te komen dansen.

Ook hier geeft talige ondersteuning van de pedagogisch professional een impuls aan de taal- en denkontwikkeling. Kinderen geven daarbij zelf aan in welk tempo zij zich ontwikkelen. Naast de gelegenheid motorische vaardigheden te oefenen, is er aandacht voor het opdoen van verschillende zintuiglijke ervaringen. Door te bewegen en te ervaren ontdekt het kind de wereld om zich heen, leert het de eigenschappen van verschillende materialen kennen en verkent het de ruimte en zijn eigen positie binnen de ruimte.

STIMULEREN VAN DE REKENPRIKKELS

Binnen verschillende activiteiten is er aandacht voor de drie rekendomeinen: meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Rond de peuterleeftijd ontstaat bij kinderen steeds meer interesse voor cijfers en verschijnselen waarbij getallen een rol spelen. Peuters beginnen langzaam maar zeker de wereld om zich heen te delen. Peuters begrijpen het verschil tussen twee, drie en veel.

Ze kunnen vertellen hoeveel jaar oud ze zijn en steken trots een paar vingers in de lucht. Ook peuters kunnen ordenen, door bijvoorbeeld alle rode duploblokjes bij elkaar te leggen. Het besef dat getallen iets betekenen (ontluikende gecijferdheid) wordt gestimuleerd en vergroot. Het gaat hierbij vooral om het opdoen van de eerste ervaringen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling. Vandaar dat we spreken over rekenprikkels. De rekenprikkels zijn nauw verbonden met de taalontwikkeling en de motorisch en zintuiglijke ontwikkeling.

Voorbeeld; Tijdens de presentiekring tellen we samen met de kinderen hoeveel kinderen er aanwezig zijn, is iedereen aanwezig is of is er een kindje ziek of vrij? Ook alvorens we gaan drinken tellen we het aantal bekers of bakjes die nodig zijn. "Zou deze stapel genoeg zijn of hebben we meer bekers nodig?" Zit er genoeg water in de kan voor alle bekers? " "Laten we kijken hoeveel bekers we kunnen vullen vanuit de kan". De pedagogisch professional en de peuters tellen samen het aantal bekers dat gevuld kan worden met 1 kan water. Tevens worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen; in de zandbak zijn verschillende formaten emmers, wat is groot en wat is klein. Wanneer we drinken inschenken prikkelen we de kinderen door te laten kijken waar meer in zit of weinig, waarbij we juist ook de kinderen met een VVE indicatie stimuleren en uitdagen om mee te doen. We grijpen kansen om tijdens een wandeling de schapjes te tellen die we zien in de wei, of hoeveel vogels zie je op het hek?

5.5 BIJZONDERHEDEN IN ONTWIKKELING OF ANDERE PROBLEMEN SIGNALEREN

Binnen GOO werkt men met het ontwikkelingsvolgmodel Kijk!. Op basis hiervan observeren we elk jaar alle kinderen van 2-4 jaar. De methode voor de voorscholen omvat elf ontwikkelingslijnen (voor het onderwijs omvat de methode zeventien leerlijnen). Voor ieder kind breiden we de observatie jaarlijks uit. Hieronder vindt u een overzicht van de opbouw.

Welke ontwikkelingslijnen observeren we op welk moment:

2,9 jaar:

* basiskenmerken, betrokkenheid, risicofactoren,

- Omgaan met zichzelf,
- Omgaan met anderen
- Grote motoriek,
- Kleine motoriek,
- Spraak- en taal ontwikkeling,
- Spelontwikkeling.

3,9 jaar:

* basiskenmerken, betrokkenheid, risicofactoren,

- Omgaan met zichzelf,
- Omgaan met anderen,
- Grote motoriek,
- Kleine motoriek,
- Spraak- en taal ontwikkeling,
- Spelontwikkeling,
- Cognitieve ontwikkeling,
- Zelfredzaamheid,
- Ontluikende gecijferdheid,
- Ontluikende geletterdheid.

AANDACHTSKINDEREN

We noemen een kind een aandachtskind wanneer het kind valt binnen de doelgroep definitie van de gemeente m.b.t. tot VVE. Ook kinderen met opvallend hoge of lage scores in de Kijklijnen, kinderen met opvallend gedrag en kinderen waarbij er een vermoeden is van kindermishandeling noemen we aandachtskinderen. Deze kinderen worden ieder overleg besproken (zolang we het een aandachtskind vinden) en we observeren en registreren ieder half jaar.

Voor de kinderen met een VVE indicatie proberen we zoveel mogelijk kansen te creëren en te grijpen die aansluiten bij de behoeftes van het kind. Deze kinderen worden in een kleiner groepje begeleidt of liever soms 1 op 1 momentjes creëren. Bovenal staat het welbevinden van het kind op nummer 1, want zodra het kind zich bij ons thuis, fijn en veilig voelt heeft het de ruimte om te kunnen ontwikkelen. Kleine momentjes om dit extra te kunnen aanbieden creëren we tijdens het dagprogramma, dit kan al voor de opening van de presentiekring zijn of net nog even voor het buiten spelen. Op spelende wijs proberen we de kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling, en proberen dit niet te forceren. We rapporteren wat we gedaan hebben met het kind die extra aandacht behoeft in de dagagenda van het programma van VVE, zodat de naaste collega's hier ook zicht op hebben en aan kunnen sluiten op deze manier zodat er groei komt in de ontwikkeling.

KINDBESPREKING

Tijdens het groepsoverleg worden nieuwe kinderen, geobserveerde kinderen, opvallende kinderen en aandachtskinderen besproken. Aandachtskinderen komen ieder overleg terug. Tijdens dit overleg wordt de ontwikkeling van kinderen besproken en worden acties en doelen voor de komende periode afgesproken. De mentor is verantwoordelijk voor de observatie, voor de voorbereiding van de kindbespreking en voor het contact met de ouders op zich.

Acties kunnen zijn:

- Een gesprekje met de ouders,
- Door middel van het VVE-programma werken aan doelen middels de grote groepsactiviteiten, de kleine groepsactiviteiten en de individuele activiteiten,
- Ouders adviseren een VVE-indicatie aan te gaan vragen,
- Een extra observatie door een collega, IB'er of kc-directeur ,
- Advies inwinnen middels casusbespreking bij consultatiebureau, maatschappelijk werk, logopedie, opvoedondersteuner, veilig thuis (met toestemming van ouders),
- Doorverwijzen.

OUDERBETROKKENHEID BINNEN VVE

Bij de start van een nieuw thema krijgen de ouders een brief mee waarin staat welk thema aan bod komt, welk boek centraal staat, welke woorden geleerd worden, eventueel een liedje of versje en een activiteit die thuis met de kinderen gedaan kan worden. Tevens plaatsen we een link in de brief waar de ouders kleintje digitaal op kunnen terugvinden die binnen het thema op de groep wordt bekeken. Dit zijn korte educatieve filmpjes die betrekking hebben op het thema. Ook komt het voor dat we de link plaatsen naar woordkaarten die we gebruiken tijdens het thema, en geven daarbij de ouders de tip dat ze deze dubbel kunnen afdrukken en van deze woordkaarten een memoryspel kunnen spelen met het kind. Voor het kind herkenbaar omdat deze woorden ook op de groep gebruikt worden. Dit stimuleert de betrokkenheid van ouder en kind.

Ook wordt regelmatig geprobeerd om binnen een thema een activiteit te plannen waarbij de ouders betrokken worden: een leuke start of afsluiting van het thema of een activiteit waarbij (ouder)hulp nodig is.

Daarnaast wordt de groep zo aangekleed dat ook voor ouders duidelijk zichtbaar is welk thema speelt. Tijdens het ophalen wordt verteld welke VVE-activiteiten er hebben plaatsgevonden. Dit alles om te stimuleren dat ouders hier thuis met hun kind over kunnen (na- en door) praten en dezelfde boeken, liedjes, versjes, activiteiten of woorden kunnen aanbieden. Op deze manier streven we ernaar om een kind optimaal te laten leren en daarnaast, waar van toepassing, ook ouders hiervan te laten profiteren.

RUIMTE EN MATERIALEN

Door meerdere speelhoeken met een duidelijk functie te creëren in de groepsruimte wordt de groep overzichtelijk en aantrekkelijk gemaakt voor kinderen en kunnen kinderen gerichte keuzes maken. Bij de keuze en inrichting van de hoeken wordt er rekening mee gehouden dat de verschillende ontwikkelingslijnen uitgedaagd en gestimuleerd worden. Zo is er meestal een hoek waar fantasie- en rollenspel kan plaatsvinden, waar gebouwd kan worden, een hoek waar rustig (voor)gelezen kan worden en een plekje voor creatieve expressie of het spelen van een spelletje. Door materialen toe te voegen die betrekking hebben op het thema dat centraal staat en de beoogde ontwikkeldoelen wordt herkenbaarheid en betrokkenheid van kinderen bij het thema gestimuleerd alsook de ontwikkeling van het kind. Ook kan er een speciale themahoek gemaakt worden. In deze hoek worden materialen toegevoegd die passen bij het thema. Denk bijvoorbeeld aan het boek dat centraal staat met daarbij passende materialen waar kinderen mee kunnen spelen.

Voor we een thema starten wordt regelmatig aan de kinderen en hun ouders gevraagd om spullen van thuis mee te nemen, waardoor betekenisgeving en betrokkenheid verder gestimuleerd worden.

Tevens wisselen we ontwikkelmateriaal uit met school zo beschikken we samen over een afwisselend en ruim aanbod in spel- en ontwikkelmateriaal.

We betrekken ouders bij elk thema door hen een ouderbrief aan te bieden, daarin worden vaak verzoeken gedaan om dingen aan te leveren. Regelmatig delen wij foto's tijdens activiteiten die wij hen toesturen. Bij elke afsluiting wordt er een ouder gevraagd om voor te komen lezen.

Bij het brengmoment kunnen ouders samen met hun kind een activiteit zoeken om bezig te zijn. Daarbij staan wij ouders te woord maken een praatje of beantwoorden vragen wanneer zij die hebben.

Met voorleesontbijtdagen worden ouders uitgenodigd om samen met ons naar de bibliotheek te gaan.

AANSLUITING SCHOOL

De peuters die gebruik maken van peuteropvang bij 't Einder gaan bijna allemaal ook naar basisschool 't Einder. Deze basisschool is van een andere onderwijsstichting. Dat beperkt ons enigszins in de mogelijkheden in gezamenlijk activiteiten aanbod en uitwisseling omdat de meeste leerkrachten geen VOG Kinderopvang hebben. We proberen wel zo goed als mogelijk de aansluiting met elkaar te zoeken en te vinden.

Doordat wij werken met een VVE-programma dat in visie en uitvoering aansluit bij het aanbod van school is er een inhoudelijk aansluiting met school. Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij thema's die uitgevoerd worden op school en wordt er aan gezamenlijke activiteiten deelgenomen.

Daarnaast werken leerkrachten met hetzelfde kindvolgsysteem Kijk! om de ontwikkeling van het kind in beeld te brengen en het aanbod van activiteiten en hun rol daarop af te stemmen. Dit is handig bij het overdragen van kindgegevens naar school.

Elk kind dat van peuteropvang naar groep 1 gaat krijgt, mits ouders daar toestemming voor hebben gegeven, een warme overdracht. Er vindt een gesprek plaats met leerkracht groep 1 of IB-er en pedagogisch professional (mentor van het kind) waarbij de ontwikkeling van het kind wordt besproken aan de hand van KIIK. We hanteren hierbij het Overdrachtsprotocol Gemert-Bakel.

MELDCODE HUISELIJK GEWELD

Bij een vermoeden van huiselijk geweld maken we gebruik van het basismodel meldcode huiselijk geweld. Hierin staan de volgende vijf stappen beschreven:

1. In kaart brengen van signalen.
2. Overleggen met een collega. En eventueel raadplegen van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Of een deskundige op het gebied van letselduiding.
3. Gesprek met de betrokkene(n).
4. Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling op basis van de informatie uit stap 1 tot en met 3 af of zij een vermoeden hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarbij bepalen zij met behulp van een afwegingskader of er sprake is van acute of structurele onveiligheid. En bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
5. In stap 5 worden twee beslissingen genomen; Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk? Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid. Is hulpverlening of organiseren (ook) mogelijk? Hulpverlening is mogelijk als: De professional in staat is om effectieve/pasende hulp te bieden en te organiseren. De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp. De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Indien hulpverlening op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

ouders doorverwijzen naar passende instanties

Als er tijdens de kindbespreking wordt besloten dat we ouders gaan doorverwijzen, bespreekt de mentor van het kind dit met de ouders. Indien nodig heeft de IB-er hierin een ondersteunende rol.

Doorverwijzen kan zijn naar:

Huisarts,
consultatiebureau,
logopedist,
maatschappelijk werk,
opvoedondersteuner,
Veilig Thuis.

Zij verwijzen indien nodig weer verder door.

BEROEPSKRACHTEN ONDERSTEUNEN BIJ DE TAAK VAN SIGNALEREN EN DOORVERWIJZEN

De pedagogisch professionals van GOO zijn geschoold in VVE en in de Kijk!-methode. Ieder jaar stelt GOO Kinderopvang per medewerker een scholingsplan op.

Tijdens de kindbespreking wordt bekeken wie welke actie onderneemt en of hierin ondersteuning noodzakelijk is.

KENNIS EN VAARDIGHEDEN VAN PEDAGOGISCH PROFESSIONALS

Alle pedagogisch professionals zijn VVE-geschoold. Kennis en vaardigheden worden onderhouden door middel van bijscholing, studiebijeenkomsten of workshops.

Daarnaast staat VVE als vast onderdeel op de agenda van de groepsoverleggen van de dagopvang en peuteropvang, die ongeveer eenmaal in de 6 weken plaatsvinden. Op deze momenten worden knelpunten besproken, afspraken gemaakt en het aanbod geëvalueerd.

Door de onderlinge uitwisseling tussen de pedagogisch professionals worden kennis en vaardigheden van pedagogisch professionals op het gebied van VVE bevorderd.

Daarnaast vindt er tweemaal per jaar een overleg plaats tussen de voorschool en jeugdgezondheidszorg over kinderen met een VVE-indicatie. Hierbij zijn aanwezig de coördinator, een pedagogisch professional en een jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau. In dit VVE-overleg worden de VVE resultaten van de individuele kinderen en de continuering van VVE besproken.

Bovendien ontvangen pedagogisch professionals op aanvraag (door pedagogisch professionals of de coördinator) coaching op het gebied van VVE kinderen en/of hun pedagogisch handelen. Deze coaching wordt geboden door de pedagogisch coach. Ook is er de mogelijkheid voor pedagogisch professionals om (met toestemming van ouders) een beroep te doen op de logopedist, die tweemaal per week aanwezig is binnen kindcentrum 't Einder.

5.6 PEDAGOGISCHE RANDVOORWAARDEN BSO

Onze pedagogisch professionals en ook onze invalskrachten zijn allemaal gediplomeerde pedagogisch professional met minimaal PW-3. Daarnaast hebben onze medewerkers in de loop der jaren vele extra (pedagogische) trainingen/teamavonden gevolgd, o.a.:

- Doen Kids trainingen
- Kinder-EHBO (jaarlijks)
- Teamvaardigheden (o.a. communicatie en feedback)
- Training signalering kindermishandeling
- Etc.

Voor kinderen in de basisschoolleeftijd is elke situatie een leersituatie en de pedagogisch professionals stimuleren het leren en ontwikkelen van elk kind. Bovengenoemde voorwaarden bij de opvang van 2-4 jarigen gelden daarom ook voor de bso, aangepast aan leeftijd, niveau en ontwikkelingsfase.

- In een huiselijke sfeer is er tijd voor een praatje, eten de kinderen samen fruit en worden er plannen gemaakt voor de rest van de dag of middag. Kinderen maken hun eigen keuzes in wat ze willen doen. Soms hebben ze zelf al een idee en soms willen ze eerst weten welke activiteit de pedagogisch professional in petto heeft.
- Groepsprocessen en dagprogramma worden door de pedagogisch professionals geobserveerd en bijgesteld,
- De pedagogisch professionals sluiten aan bij het spontane leren van kinderen door mee te spelen, te kijken,

luisteren en kinderen te stimuleren samen plezier te maken en elkaar te imiteren,
-Er wordt op een stimulerende manier met kinderen gecommuniceerd, ze spelen mee, ze volgen met belangstelling de kinderen, ze stellen vragen en daarmee helpen plannen te realiseren,
-Hun houding respectvol is naar elk kind. Ieder kind wordt op zijn/haar manier uitgedaagd.
-Om kinderen goed te kunnen begeleiden hebben we een nauwe samenwerking met alle basisscholen Gemert-Bakel. Indien nodig vinden er bijvoorbeeld in geval van zorgleerlingen gesprekje plaats tussen school en de BSO (alleen met toestemming van ouders).

GOO FOR FUN

Op de BSO bieden we met het "GOO For Fun programma", een breed en gevarieerd activiteiten aanbod dat kinderen prikkelt om hun interesses en talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen. We maken daarbij gebruik van het programma "Doen Kids". GOO FOR FUN richt zich op verschillende thema's zodat alle kinderen zich op enig moment aangesproken voelen om mee te doen met activiteiten zoals:

- Koken
- Sport & spel
- Techniek & kunst
- Drama & theater
- Muziek & dans
- Natuur

We proberen de thema's zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de thema's van het peuteropvang en uiteraard passend bij de leeftijd van basisschoolkinderen. De groep krijgt versieringen die aansluiten bij het thema.

Onze GOO FOR FUN activiteiten vinden meestal plaats op de BSO, maar er is zeker tijdens vakanties ook ruimte voor uitstapjes. Deze manier van werken is geïntegreerd in ons dagritme en zorgt ervoor dat kinderen een breed aanbod krijgen.

5.7 VOEDINGSBELEID

De kinderen die het peuteropvang en BSO bezoeken hebben gedurende de dag verschillende eetmomenten. We vinden het belangrijk om samen met kinderen en ouders te investeren in een gezonde toekomst. Tijdens het intakegesprek worden de voedings-/eetgewoontes en het beleid rondom verjaardagen en feesten met de ouders besproken.

Als basis voor een gezonde voeding hanteren we de richtlijnen Schijf van Vijf van het voedingscentrum, deze bevat vijf groepen voedingsmiddelen. Door dagelijks gevarieerd te kiezen uit de groepen voedingsmiddelen krijgen de kinderen alle voedingsstoffen binnen die het lichaam nodig heeft.

Deze worden gecombineerd met:

-Variatie in aanbod; variëren in het aanbod van voedingsmiddelen, dus diverse soorten fruit/ groente, soorten brood, drinken (water of suikervrije ranja) en beleg.

-Niet te veel voeding en voldoende beweging; door gezonde eetgewoontes aan te leren, dus niet teveel eten, en voldoende beweging aan te bieden streven we ernaar om een gezonde basis te leggen bij kinderen. De basis is dat er tijdens de opvang gedurende de dag 1 eetmoment is, de broodmaaltijd, en daarbij 2 maal tussendoor

voeding verstrekt wordt. Een standaard onderdeel van de dag is het buitenspelen, zodat kinderen voldoende beweging krijgen om hun energie te verbruiken. Daarnaast bieden we activiteiten aan waarbij lichaamsbeweging nodig is.

-Minder verzadigd vet; we kiezen binnen de opvang zoveel mogelijk voor producten met onverzadigde vetten of zo min mogelijk verzadigde vetten. Zoals bijvoorbeeld, halfvolle melkproducten en 30+kaas.

-Veel groenten/fruit en brood; we bieden kinderen dagelijks fruit en groente aan. We sluiten daarbij aan bij het seizoen. Ook kiezen we voor brood met vezels.

-Veilig met voedsel omgaan; veilig eten betekent dat er gelet wordt op goede hygiëne, zoals handen wassen voor elke maaltijd en voordat eten bereid wordt. Daarnaast is er veel aandacht voor dat bederfelijke producten gekoeld bewaard worden en zijn voorzien van een datum bij het openen van een verpakking.

Voeding is meer dan alleen eten en drinken, de wijze waarop kinderen eten krijgen aangeboden heeft tevens een voorbeeldfunctie, het stimuleren van de sociale omgang met elkaar, het aanleren van tafelmanieren en het bevorderen van de zintuiglijke ontwikkeling dragen expliciet bij aan de ontwikkelingskansen:

-Het bieden van veiligheid en geborgenheid; een eetmoment wordt van tevoren aangekondigd, de tafel wordt samen gedekt en voor het eten wordt er eerst een liedje gezongen en vervolgens wordt er aan elkaar smakelijk eten gewenst. Het eetmoment wordt zo gezellig mogelijk gemaakt om de eetlust te bevorderen, in een rustige sfeer.

-Persoonlijke ontwikkeling; tijdens eetmomenten zijn er veel leermomenten, kiezen, proeven, ruiken, voelen, tafelmanieren en stimuleren we de spraak en taalontwikkeling. Door alles te benoemen en uit te leggen wat er gebeurt: de kleuren van een beker benoemen, tellen als de borden op tafel gezet worden en door spontane gesprekken aan te knopen. Naar mate een kind ouder wordt bevorderen we bij de kinderen zelfstandigheid door het stimuleren om zelf een boterham te smeren.

-Sociale vaardigheden; de eetmomenten zijn bij uitstek een sociale activiteit, het gaat niet alleen om het eten met elkaar maar vooral ook het contact met elkaar. Kinderen leren rekening te houden met elkaar, te wachten op hun beurt maar ook het samen werken, elkaar helpen en opruimen.

-Waarden en normen; kinderen imiteren vaak het gedrag wat ze zien en ervaren. De pedagogisch professionals hebben een voorbeeldfunctie in het overdragen van waarden en normen. Zeg dankjewel als je iets ontvangt, alsjeblieft als je iets geeft, de kinderen leren wachten tot iedereen wat heeft.

Feesten en traktaties:

Regelmatig worden er binnen de groep feestjes gevierd, zoals verjaardagen, afscheid en op feestdagen zoals Pasen, Kerst etc. Bij een feestje horen rituelen, zoals het toezingen van het kind en ook een traktatie. Het vieren van een feestje is een belangrijke gebeurtenis voor een kind, daarbij staat de beleving van het kind voorop en niet de traktatie. Als een kind jarig is of afscheid neemt dan zorgen wij voor een gezonde traktatie. De pedagogisch professionals overleggen met ouders wanneer het feestje of afscheid plaatsvindt.

Om privacy redenen is het niet toegestaan om video opnames te maken. Wel mogen er foto's gemaakt worden tijdens de verjaardag van uw kind. Door de invoering van de wet Algemene verordening gegevensbescherming, zal tijdens het intakegesprek aan de ouders schriftelijke toestemming worden gevraagd voor de groepsfoto van uw kind, het publiceren van fotomateriaal van uw kind op de website, facebook of Pr-activiteiten.

Verder niet van toepassing op deze locatie.

5.9 SOCIAL MEDIA

Social media is niet meer weg te denken uit de maatschappij. Bijna iedereen maakt dagelijks op verschillende manieren en om verschillende redenen gebruik van media als Twitter, Facebook, Youtube, LinkedIn en Instagram. In het onderwijs en de opvang speelt privacy een belangrijke rol, daarom hebben wij richtlijnen opgesteld voor het gebruik van social media. Deze zijn terug te vinden in het protocol Social Media van GOO.

De social media-platforms bieden natuurlijk ook kansen: we kunnen laten zien dat we trots zijn op onze organisatie en ze kunnen een bijdrage leveren aan een positief imago van GOO en de locaties die daarbij horen.

Ook is het positief dat mensen via social media hun stem kunnen laten horen. Social media kunnen helpen bij het beheren van je persoonlijke en professionele netwerken, discussie en communicatie bevorderen en kansen bieden om jezelf online te laten zien. Maar het gebruik van social media kan ook onvoorziene en onbedoelde gevolgen hebben. Besef daarom – bij het gebruik maken van social media – dat berichten de goede naam van GOO en betrokkenen kunnen schaden. Het protocol Social Media van GOO helpt om social media bewust en verantwoord te gebruiken.

BIJLAGE 1: ACHTERWACHT EN BEREIKBAARHEID KINDCENTRUM 'T EINDER

ZIEKMELDING OF AFWEZIGHEID DOOR OMSTANDIGHEDEN

Als de avond voorafgaand of 's morgens vroeg blijkt dat je niet kunt komen werken, doorloop je de volgende stappen.

Neem telefonisch contact op met de kc-directeur . Als die niet reageert, kun je contact opnemen met de directeur.

De kc-directeur gaat z.s.m. vervanging regelen. Indien nodig wordt aan een collega gevraagd om te vervangen of om eerder te beginnen met werken.

De kc-directeur maakt een melding van de afwezigheid in de groepsapp van het team zodat iedereen op de hoogte is. Eventueel kan er meegedacht worden over een oplossing.

CALAMITEITEN ALS JE ALLEEN IN HET GEBOUW BENT

Aan het begin of het einde van de dag kan het voorkomen dat je alleen in het gebouw bent. Dit zijn beperkte tijdsduren en voornamelijk tijdens momenten dat ouders de kinderen komen brengen of halen. Als er zich een calamiteit voordoet op het moment dat je alleen bent, kun je een beroep doen op diverse personen. Bepaal op dat moment wat de beste oplossing is.

-Vraag ouders die binnenkomen te helpen.

-De medewerkers kunnen een beroep doen op medewerkers van OBS 't Einder.

-De kc-directeur van kinderopvang 't Einder zijn telefonisch te bereiken.

-Daarnaast kan er een beroep gedaan worden op medewerkers en teamleiders van de andere kindcentra in het cluster.

-In de groepsapp van het team kan hulp gevraagd worden.

-In de bijgevoegde lijst staan de namen en telefoonnummers van personen of locaties die binnen 15 minuten in het kindcentrum zouden kunnen zijn gezien de afstand.

-De telefoonnummers van de medewerkers kun je vinden in de teamapp.

LIJST TELEFOONNUMMERS CALAMITEITEN

Sjouke van Kessel, kc-directeur	06-57387251
Algemeen nummer Stafbureau Stichting GOO	088-00 88 500
Kinderopvang KC Berglaren	088-00 88 553
BSO KC Berglaren	06-309 36 191
BSO 't Einder	06-443 63 669
BSO Het Venster	06-306 10 038
Adjunct kc-directeur KC de Samenstroom Danielle van Montfoort	06-515 77 726